

i dette Land, som nu vover Forsøget, at forene begge de to Metoders Goder, og senere siger den højtærede Minister: „Jeg modtager da med stor Tilfredshed det Forslag, som Udvalget har stillet; jeg tør sige, at det er for mig ubetinget det mest tilfredsstillende Valglovsforslag, som har foreligget, saa længe jeg har haft Lejlighed til at sidde i Rigsdagen, hvad enten det har været som Medlem af Folketinget eller tillige som Medlem af Ministeriet“.

Den citerede Udtalelse af den højtærede Minister har to Sider. For det første viser den, at det er en betydningsfuld Nydannelse, vi ved vor Valglover kommet ind paa her i Landet. Den højtærede Indenrigsminister var jo under hele Valglovsforhandlingen en varm Ven af Enkeltmandskredssystemet og ligeledes en varm Ven af Forholdstalsprincippet og indlagde sig virkelig Fortjeneste ved det ihærdige Arbejde, han gjorde, for at vi kunde komme til Enighed om en Kombination af disse to Principper. Jeg tror ogsaa, han har Ret, naar han siger, at denne Nydannelse, som vi i Danmark er de første, der har forsøgt paa, vil blive fulgt med Interesse i andre Lande, og det vil være af stor Betydning at se, om det virkelig er muligt nogenlunde at forene Fordelene ved Enkeltmandskredse og Fordelene ved Forholdstalsvalg. Men det Forsøg, som den højtærede Minister den Gang saa varmt ønskede, vi skulde gøre, som han endogsaa mente vilde faa en vis europæisk Betydning, hvis det faldt vel ud, kan den højtærede Minister umuligt nu mene, at vi skal opgive lige fra først af, og uden videre slaar en Streg over det, inden vi nogen Sinde har prøvet det. Hvor bliver saa Forsøget af? Hvor bliver Æren af, hvis vi allerede første Gang, vi skal prøve Lovén, forfalsker det, der var Forudsætningen for den, slaar en tyk Streg derover og bryder os, om jeg saa maa sige, Pokker om at forene Forholdstalsvalg med Valg i Enkeltmandskredse, men indretter os udelukkende paa at erobre Enkeltmandskredse ved Alliance mellem de Radikale og Socialdemokraterne?

Nu rejste det ærede Medlem fra Fredericia (L. Rasmussen) det Spørgsmaal, om vi ikke vilde købe de to Partiers Afkald paa at praktisere denne mod Valgets Forudsætninger stridende Alliance ved at gaa ind paa en Ændring af Valgloven, inden den nogen Sinde var blevet forsøgt. Det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) sagde i Fjor med fuld Ret paa vort Partis Vegne det samme, som jeg nu siger, at

en saadan Anmodning kunde og burde man slet ikke en Gang stille noget Parti. Valgloven var et Kompromis og et Led af det store Grundlovs- og Valglovsforlig, og enhver, der har gennemlevet den Tid og deltaget i det Arbejde, ved, hvor væsentlig og afgørende det var, at vi kom til Enighed om Valgloven, thi deraf ahang Enigheden om Grundloven, og dette Kompromis naaede vi kun med stor Vanskelighed. Det blev bragt ud til Vælgerne under Forudsætning af, at Valgloven blev, som den blev, og Vælgerne gav deres Ja til det hele Kompromis om Grundloven og Valgloven, og saa skulde vi, der sidder her i Kraft af et Bekræftelsesvalg, af et Valg, hvor vi blev sendt ind med det Mandat at bekræfte Grundloven i Tilslutning til Valgloven, saa skulde vi mene os berettigede til at gøre denne Forudsætning, som Vælgerne har accepteret, ensidigt om igen! Jeg kan slet ikke forstaa, hvordan den Tanke kan opstaa i noget Menneskes Hjerne, at det skulde være loyalt og forsvarligt handlet, om denne Rigsdag bar sig saaledes ad.

Det, som man nu søger at gøre saa stort et Nummer ud af, den partimæssige Fordel, som Venstre skulde have af den Maade, hvorpaa Sagen blev ordnet, at det skulde hindre Folketinget i at blive et virkeligt Billede af Vælgerbefolkningen, er ogsaa et fuldstændig nyt Paafund. Den Bekymring nærede man slet ikke, da vi forhandlede om Grundloven og Valgloven. Den Gang skulde man have gjort sine Indsigelser og raabt Vagt i Gevær. Men da gjorde man det ikke. Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg) udtalte, at vi alle kunde være enige om, at det naturligvis kunde være, at Forsøget ikke faldt heldigt ud, at det viste sig, at man ikke ad den Vej havde naaet en tilfredsstillende Ordning, og at man derfor efter at Forsøget var gjort, vel at mærke, maatte gøre en Forandring i Valgloven, men netop i denne Sammenhæng sagde det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds, at han troede, at Valgloven i meget væsentlig Grad vilde naa det, den tilsigter, nemlig at tilvejebringe en ligelig Repræsentation af alle Anskuelser. Paa lignende velvillig Maade udtalte man sig fra saa godt som alle Sider herom, ikke mindst, som jeg allerede har nævnt, den højtærede Indenrigsminister. Det er vel kendt, at den Forestilling, at Valgloven skulde være en særlig Erobring for Venstre, blev der gjort meget kraftig Indsigelse imod af det ærede Medlem fra Søby